

ΓΡΙΦΟΣ 1

Ο Σαμ κρατούσε το φάκελο στα χέρια του!

Το παιχνίδι είχε ήδη ξεκινήσει...

<https://youtu.be/Nc2pOXRiObA>

(ακουστική υπόκρουση..)

Στον φάκελο που δόθηκε στην κάθε ομάδα, υπήρχε μέσα το εξής
ειδικτήριο.....

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 1

Ο πρώτος γρίφος ήταν ένας φόρος τιμής στον Μίκη Θεοδωράκη που πέθανε το 2021. Οι ομάδες έπαιρναν ένα αυτοσχέδιο εισιτήριο φτιαγμένο από το πρόγραμμα της εκδήλωσης που έγινε στις 21 Αυγούστου του 1961 στο Σινέ «Σταυρωτή», με τίτλο «Βραδιά ελληνικού λαϊκού τραγουδιού» και την ημερομηνία 1961. Παράλληλα, από τα μεγάφωνα ακουγόταν ο Μίκης Θεοδωράκης να τραγουδά «Είμαστε δυο, είμαστε τρεις». Οι κυνηγοί έπρεπε να βρουν τη συναυλία που έγινε το 1961, και στη συνέχεια να κατευθυνθούν στο Σινέ «Σταυρωτή», στην οδό Αθηνάς, πίσω από το Εργατικό Κέντρο. Εκεί τους περίμεναν μέλη των Φτεροπόδαρων που τους έδιναν το σεντ γρίφων 2-3-4.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 2

«Καμένα σπίτια και μια σπίθα στην καρδιά,
μα η Ελλάδα όπως πάντα μακριά,
όποιος γλιτώσει τη φωτιά και το μαχαίρι,
θα βρει μια μάνα που θυμίζει μητριά.»

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 2

Στο δεύτερο γρίφο, οι σίχοι που αναγράφονται είναι από το τραγούδι «Ασίκικο πουλάκη» σε στίχους Μιχάλη Γκανά και μουσική Μίκη Θεοδωράκη, που αναφέρεται στη Μικρασιατική καταστροφή. (Πουλάκη ήταν το πατρικό όνομα της μητέρας του Θεοδωράκη από τον Τσεσμέ της Μικράς Ασίας). Ακολουθούσε μια απεικόνιση του Μνημείου Μικρασιατικού Ελληνισμού. Οι κυνηγοί έπρεπε να πάνε στο μνημείο στη συμβολή των οδών Κνωσσού και Ιωνίας, όπου έβρισκαν ταμπελάκι της ομάδας με τη λέξη **ΜΙΚΡΑΣΙΑ**.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 3

Ο Σαμ ξεκίνησε την περιπλάνησή του...

Μα πού βρισκόταν;

Όλα γύρω του ήταν περίεργα.

Από τη μία η θαλασσινή αύρα,

από την άλλη αυτή η **μυρωδιά**.

Ήταν τόσο έντονη που

σχεδόν την ένιωθε στο **δέρμα** του.

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 3

Στο γρίφο αυτό, οι ομάδες αναζητούσαν την περιοχή Ταμπακαριά, στο παραλιακό μέτωπο. Στην περιοχή αυτή γινόταν η επεξεργασία δέρματος των ζώων. Αυτή η διαδικασία είχε ως αποτέλεσμα την άσχημη οσμή στη γύρω περιοχή. Η «θαλασσινή αύρα» βοηθούσε στον εντοπισμό της περιοχής, ενώ οι λέξεις «μυρωδιά» και «δέρμα» οδηγούσαν τις ομάδες στη λύση. Στο σημείο υπήρχε ταμπελάκι με τη λέξη **ΤΑΜΠΑΚΑΡΙΑ**.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 4

«Καλλιά πίσω από τα κάγκελα
παρά στην αχγαρεία,
ολημερίς και ολονυχτίς
σ' αυτή τη φασαρία.

Ολημερίς στον **ταρσανά**
τραβώ την αλυσίδα
και βλαστημώ τη μοίρα μου,
την ώρα που σε είδα.

Κατάδικος στα **κάτερχα**,
για μιαν αγάπη μόνο
και μοναχά η θάλασσα
μου ηρεμεί τον πόνο.

Η θάλασσα με ηρεμεί
κι ας μην την ταξιδεύω,
πλοία επισκευάζουμε
μα εγώ την αγναντεύω.»

Πλησιάζοντας, το πετρόκτιστο κτίσμα
του τράβηξε την προσοχή. |

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 4

Ο γρίφος 4, οδηγούσε τις ομάδες στα Νεώρια, περιοχή που κατά τη διάρκεια της Ενετοκρατίας λειτουργούσε ως ναυπηγείο, γι' αυτό το λόγο και οι φράση «πλοία επισκευάζουμε». Τη «θάλασσα» που «αγναντεύω», οι ομάδες έπρεπε να τη συνδυάσουν και πάλι με το παραλιακό κομμάτι. Η φράση «Το πετρόκτιστο κτίσμα, του τράβηξε την προσοχή» αναφερόταν στο κτίριο της Περιφέρειας δίπλα στα Νεώρια, όπου οι ομάδες έβρισκαν ταμπελάκι με τη λέξη **ΑΡΣΕΝΑΛΙΑ**.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 5

«Με 'δέβαν στα στενά και στους κανόνες,
και ξημερώνοντας Παρασκευή,
τοξότες, φάλαγγες και λεγεώνες,
με πήραν και με βάλαν σε κλουβί,
και στα υπόγεια ζάρια στους αιώνες,
παιχνίδι παίζουν οι αργυραμοιβοί.

Με τους αγώνες τους για ελευθερία,
τις μάχες που έδωσαν πάρα πολλοί,
και τ' όνομά τους τώρα στην πλατεία,
τιμά και μας θυμίζει τη φωνή.»

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 5

Η πρώτη στροφή είναι από το ποίημα του Μάνου Ελευθερίου «Μαλαματένια λόγια» που μελοποιήθηκε από τον Γιάννη Μαρκόπουλο. Ο στίχος «και ξημερώνοντας Παρασκευή» παραπέμπει στην περίοδο της δικτατορίας, καθώς άλλαξε σε «ξημερώνοντας μέρα κακή» για να περάσει τη λογοκρισία. Ο λόγος είναι ότι μέρα Παρασκευή έγινε η 21η Απριλίου αλλά και η δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη. Η δεύτερη στροφή είναι του Μάνου Αντωνάκη (του δικού μας!) και αναφέρεται στους αγώνες των φοιτητών στο Πολυτεχνείο. Οι ομάδες έπρεπε να μεταβούν στην πλατεία Ηρώων Πολυτεχνείου, στην Χανιώπορτα, όπου σε ένα παγκάκι υπήρχε λουκέτο με τη λέξη **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ**.

ΓΡΙΦΟΣ 6 |

«Ιστορίες και αφηγήσεις από μία άλλη εποχή.

Καταβάσεις και αναβάσεις.

Είναι αλλιώς όταν τις ακούς από κάποιον

που τις ξέρει από πρώτο χέρι.

Ακίνητος, περιμένει να κάνει **ταμείο**.

Μα τελικά, μόνο η **αλήθεια** μετρά.

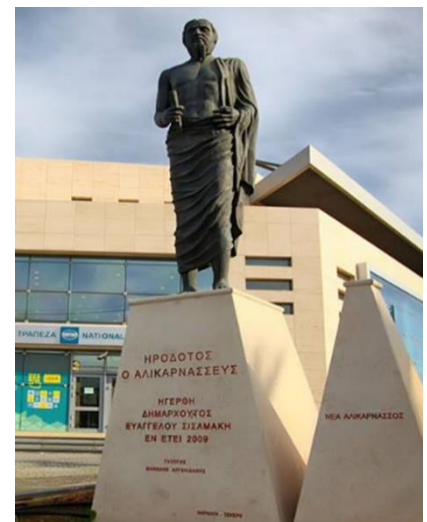
Σ' όσα **μπουντρούμια** κι αν την κλείσεις,

πάντα θα λάμπει!»

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 6

Ο γρίφος αναφέρεται στον Ηρόδοτο, τον πατέρα της Ιστορίας («ιστορίες και αφηγήσεις», «αναβάσεις και καταβάσεις»), σταθερή επιδίωξη του οποίου ήταν η ανακάλυψη της αλήθειας («τελικά, μόνο η αλήθεια μετρά»), και για αυτό στηριζόταν στην προσωπική έρευνα και αυτοψία («κάποιος που τις ξέρει από πρώτο χέρι»). Γεννήθηκε στην Αλικαρνασσό της Μικράς Ασίας, το σημερινό Bodrum («Σ' όσα μπουντρούμια κι αν την κλείσεις...»). Οι κυνηγοί έπρεπε να βγάλουν selfie στο άγαλμα του Ηρόδοτου, έξω από την Εθνική τράπεζα («περιμένει να κάνει ταμείο»), στη συμβολή των οδών Καζαντζίδα και Ικάρου, ντυμένοι σαν κι αυτόν, με χιτώνα και κρατώντας ένα πάπυρο.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 7

Οι ήρωες πλησίασαν κοντά για να μην ακούγονται:

- Ήρθαν από τη Συρία;
- Ήρθαν από την Αραπιά;
- Μάλλον από τη Σμύρνη.
- Από όπου και να ήρθαν, είναι ψυχές βασανισμένες σε ένα νέο τόπο.
- Τάλι τα ίδια και τα ίδια θα μου πεις, φίλε μου. Εγώ τα ξέρω. Η σκέψη του ανθρώπου που κατάντησε αιχμάλωτος, δεν αλλάζει. Κι ούτε μπορείς εσύ να την αλλάξεις.
- Λογικό, ο τόπος τους καίγεται σαν το πεύκο και τηγαίνουν στα σκοτεινά, προχωρούν στα σκοτεινά. Βάλε τους εαυτούς μας στη θέση τους.

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 7

Τα λόγια του γρίφου περιέχουν φράσεις από το ποίημα του Γιώργου Σεφέρη «Τελευταίος Σταθμός»:

*«... τὴ σκέψη τοῦ πρόσφυγα, τὴ σκέψη τοῦ αἰχμάλωτου»
«Ἐρχόμαστε ἀπ' τὴν Ἀραπιά, τὴν Αἴγυπτο τὴν Παλαιστίνη, τὴ Συρία»
«... ὁ τόπος ποὺ τὸν πελεκοῦν καὶ ποὺ τοῦ καῖνε σὰν τὸ πεῦκο»
«Στὰ σκοτεινὰ πηγαίνουμε, στὰ σκοτεινὰ προχωροῦμε...
Οἱ ἥρωες προχωροῦν στὰ σκοτεινά.»*

Οι ομάδες έπρεπε να πάνε στον Πολιτιστικό Σύλλογο Κατσαμπά «Γιώργος Σεφέρης», όπου έβρισκαν ταμπελάκι με τη λέξη **ΣΕΦΕΡΙΑΔΗΣ** (πραγματικό επίθετο του Σεφέρη)

ΓΡΙΦΟΣ 8

Είχε φτάσει εκεί ψηλά, στο καινούριο κάστρο.

Το Γινάτι των πολιορκητών ήταν μεγάλο.

Κάποτε στο στενό ακούγονταν φωνές

και πόνος.

Τώρα αντηχούν παιδικές φωνούλες...

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 8

Ο όγδοος γρίφος αναφέρεται στο 12ο Νηπιαγωγείο Φορτέτσας. Η Φορτέτσα είναι χτισμένη σε ψηλό λόφο («*Είχε φτάσει εκεί ψηλά*»), ιδανικό για την ίδρυση φρουρίου. Το οθωμανικό του όνομα άλλωστε ήταν Kal'a-i Cedid που σημαίνει «*καινούριο κάστρο*». Αργότερα επικράτησε η ονομασία Ιναντιγιέ (Inadiye) που παραπέμπει στην αποφασιστικότητα ή το «*γινάτι*» (τουρκιστί ινάντ) που επέδειξαν οι πολιορκητές...

Το κτίριο που στεγάζεται το νηπιαγωγείο είναι του 1911. Την περίοδο της κατοχής λειτούργησε σαν νοσοκομείο για τους Γερμανούς στρατιώτες («...*στο στενό ακούγονταν φωνές και πόνος*»), ενώ το 1977 λειτούργησε πρώτη φορά ως νηπιαγωγείο («*Τώρα αντηχούν παιδικές φωνούλες*»).

Βοηθητικά, ο γρίφος είχε και τη φωτογραφία της γοργόνας, η οποία αποτελεί τμήμα τοιχογραφίας στην αυλή του σχολείου, που φιλοτεχνήθηκε από τη Ναυσικά Κορνάρου, ντόπια καλλιτέχνιδα.

Εκεί οι κυνηγοί έβρισκαν ταμπελάκι με τη λέξη **ΙΝΑΝΤΙΠΕ**.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 9

«Τι **Κεφαλας!**», σκέφτηκε ο Σαμ.

Ευτυχώς, ακολούθησε το δρόμο του Θεού
και βρίσκεται σε **μπουντρούμι** μεν,
δίπλα από τα **κάγκελα** δε.

|

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 9

Ο γρίφος αυτός αναφέρεται στον Άγιο Νεκτάριο, κατά κόσμον Αναστάσιο Κεφαλά. Σκοπίμως δεν υπήρχε τόνος στη λέξη «Κεφαλας», ώστε να υπάρξει το ανάλογο λογοπαίγνιο. Με τη φράση «δρόμο του Θεού» οι ομάδες έπρεπε να αντιληφθούν πως μιλάμε για Άγιο. Τέλος, το «μέσα σε **μπουντρούμι**» «έδειχνε» την περιοχή της Νέας Αλικαρνασσού (Μπόντρουμ) ενώ το «δίπλα από τα **κάγκελα**», τη σημερινή θέση της εκκλησίας, πλησίον των φυλακών Νέας Αλικαρνασσού.

Το ταμπελάκι που υπήρχε στο σημείο έγραφε **ΣΗΛΥΒΡΙΑ**.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19° ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 10

Από τον **Μυλοπόταμο**
έφτασε ως το Κάστρο,
κι από την πρώτη τη στιγμή
φάνηκε, είχε άστρο.

Του **Δρόσου** την πηγή
την κάναν αλυσίδα,
κι όπου κι αν πάω και σταθώ,
ένα **κατάστημα** είδα.

Εκεί έγινε η αρχή.

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 10

Στο γρίφο δέκα, οι ομάδες, αναζητούσαν έναν από τους χορηγούς μας και συγκεκριμένα τα s/m ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ. Το πρώτο όνομα της επιχείρησης ήταν «Πηγή του Δρόσου» και ξεκίνησε από την περιοχή του *Μυλοπόταμου*. Η φράση «*Κι όπου κι αν πάω να σταθώ, ένα κατάστημα είδα*» αναφέρεται στο γεγονός πως πλέον η επιχείρηση αριθμεί πάρα πολλά καταστήματα στην πόλη, ένα σε κάθε γειτονιά-περιοχή. Τέλος, το «*εκεί έγινε η αρχή*» προσδιόριζε ποιο από όλα τα καταστήματα θέλαμε οι ομάδες να φωτογραφίσουν. Το πρώτο κατάστημα του Χαλκιαδάκη στο «*Κάστρο*» στην Λεωφόρο Καλοκαιρινού.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 11 Α

Όταν αγωνίζεσαι για τα δικαιώματά σου
και των συναδέλφων σου,
είναι επικίνδυνο· ειδικά σε σκοτεινές εποχές.
Όπως ο κουμπάρος του,
δολοφονήθηκε κι εκείνος.
Ελάχιστη τιμή, μια αίθουσα
στον χώρο που έδρασε.

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 11Α

Ο γρίφος 11Α είναι ένας φόρος τιμής στον Στρατή Περγαλίδη. Οι λέξεις «δικαιώματα» και «συνάδελφοι» προσδιορίζει στις ομάδες πως μιλάμε για την εργατική τάξη. Οι «σκοτεινές εποχές» είναι αναφορά στην περίοδο του εμφυλίου πολέμου, ίσως της πιο σκοτεινής και ανεξερεύνητης εποχής στην ιστορία του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Ο Περγαλίδης είχε συλληφθεί στις 12/6/1947, με το πρόσχημα της ηθικής αυτουργίας για τραυματισμό απεργοσπίαστη κατά την απεργία διαρκείας των τυπογράφων, με αφορμή το κλείσιμο της ΕΑΜικής εφημερίδας «Ελεύθερη Κρήτη». Μέσα στην Ασφάλεια Ηρακλείου, βασανίστηκε απάνθρωπα και πέθανε από τα βασανιστήρια 2 μέρες αργότερα, στις 14/6/1947. «Κουμπάρος του» είναι ο Ναπολέων Σουκατζίδης, ο οποίος επίσης σκοτώθηκε εξαιτίας των πολιτικών του φρονημάτων. Σήμερα, στο εργατικό κέντρο Ηράκλειο υπάρχει αίθουσα με το όνομα του, ελάχιστη αναγνώριση για το έργο του.

Εκεί, οι κυνηγοί, έβρισκαν μέλη της ομάδας μας και έπαιρναν το δεύτερο μέρος του γρίφου 11.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 11 Β

Η δικαιοσύνη αποδίδεται

μέσα από σκληρούς αγώνες.

Οι αγώνες, ανεκτίμητος θησαυρός

στη μνήμη των λαών.

Βήμα-βήμα, πέτρα-πέτρα

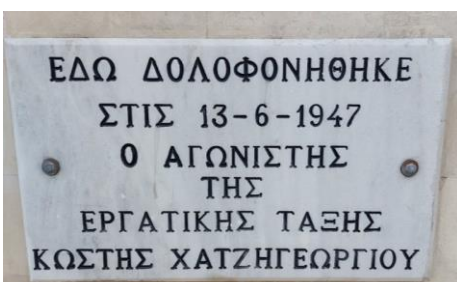
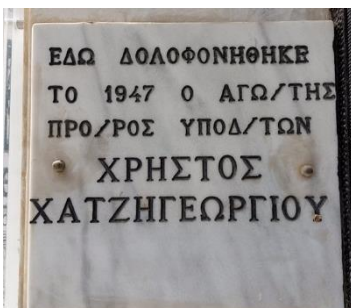
χτίζεται η αντίσταση της εργατιάς.

Θα χαλάσεις πολλά παπούτσια σε πορείες...

Ίσως χρειαστεί να χυθεί αίμα.

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 11Β

Ο γρίφος ζητούσε 2 selfie στις πλάκες των αδερφών Κώστα και Χρήστου Χατζηγεωργίου, αγωνιστών της εργατικής τάξης («αντίσταση της εργατιάς», «πορείες»), που δολοφονήθηκαν στις 13 Ιουνίου 1947. Η πλάκα του Χρήστου Χατζηγεωργίου, πρόεδρου των υποδηματοποιών («θα χαλάσεις πολλά παπούτσια»), βρίσκεται στην οδό Δικαιοσύνης («Η δικαιοσύνη αποδίδεται...») ενώ του αδερφού του, Κώστα, έξω από τα γραφεία του ΕΟΤ, στην οδό Ξανθουδίδου, απέναντι από το μουσείο («θησαυρός στη μνήμη των λαών»).

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 12

Ο Σαμ έστυβε το μυαλό του!

Τι συνδέει αυτούς τους δύο;

*«Τον Αθηναίο γραμματικό
και τον πρωτομάρτυρα ρώτα.*

*Ξέρουν τη θέση του,
μα δεν είναι όπως πρώτα.*

*Από το Γιούχτα ξεκινούσε
και κατέληγε εδώ.*

*Σ ένα μαντρότοιχο κρυμμένο
ερείπιο και ξεχασμένο
κι όμως κάποτε σημαντικό.»*

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 12

Ο γρίφος αναφέρεται στη συμβολή των οδών Απολλοδώρου («*Αθηναίος γραμματικός*») και Αγίου Στεφάνου («*πρωτομάρτυρας*»). Τι συνδέει αυτούς τους 2; Ο υδαταγωγός που κατασκεύασε ο γενικός προβλεπτής της Κρήτης στην περίοδο της Ενετοκρατίας, Φραγκίσκο Μοροζίνι, στα 1628 και υδροδότησε τον Χάνδακα σε διάφορες εποχές. Είχε μήκος 15 χιλιόμετρα περίπου ξεκινώντας από τις βόρειες υπώρειες του Γιούχτα («*από το Γιούχτα ξεκινούσε*») για να καταλήξει στην οκτάλοβη κρήνη του Μοροζίνι, δηλαδή στα «*Λιοντάρια*».

Ανάμεσα στην οδό Ερυθραίας και τη λεωφόρο Κνωσσού πλέον βλέπουμε ένα μισογκρεμισμένο τοίχο και νομίζουμε ότι είναι ένα «*ερείπιο*» κακοχτισμένο και «*ξεχασμένο*». «*Όμως κάποτε σημαντικό*». Εκεί οι ομάδες έβρισκαν ένα ταμπελάκι της ομάδας μας με τη λέξη **ΜΟΡΟΖΙΝΙ**.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 13

Η μυθολογία ήταν πάντα το αγαπημένο του
μάθημα, αλλά τώρα είχε μπερδευτεί.

Θεός με **ουρά** και άνθρωπος με **φτερά**;

Πώς γίνονται να συναντιούνται;

Κι όμως, ήταν καλοκαίρι και οι εικόνες
πηχαινοέρχονταν η μια μετά την άλλη!

Δεν προλάβαινε να τις παρατηρήσει καλά-καλά.

Υπήρχε άλλωστε πάντα ο κίνδυνος να τον
καταβροχθίσει ο γείτονας του.

Ήταν συνώνυμο της **πολυτέλειας**!

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 13

Η λύση του γρίφου 13 βρισκόταν στο καλοκαιρινό σινεμά ΛΟΥΞ στον Πόρο.
«Ο άνθρωπος με φτερά» είναι ο Ίκαρος και «ο Θεός με ουρά» είναι ο
Τρίτωνας, οδηγώντας έτσι τις ομάδες ακριβώς στο σημείο (Ικάρου και
Τρίτωνος, τώρα Στέργιου Σπανάκη). Βοηθητικά, οι «γρήγορες εικόνες»
έδειχναν πως αναζητούμε σινεμά και η λέξη «καλοκαίρι» πως πρόκειται για
θερινό σινεμά. Ο «γείτονας που θα τον καταβρόχθιζε» δεν ήταν άλλος παρά
ο ΚΡΟΝΟΣ, που κατά τη μυθολογία έτρωγε τα παιδιά ου, σινεμά που
βρίσκεται σε πολύ κοντινή απόσταση από το ΛΟΥΞ. Τέλος, συνώνυμο της
πολυτέλειας είναι το ίδιο το όνομά του (από το αγγλικό luxury). Εκεί, οι
ομάδες έβρισκαν ένα ταμπελάκι της ομάδας μας που έγραφε **ΚΝΩΣΟΣ**,
μεταγενέστερη ονομασία του ίδιου χώρου.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 14

Ο Σαμ είχε κουραστεί, αλλά έπρεπε να συνεχίσει.

Είχε πια νυχτώσει και τα αμέτρητα γράμματα

και οι σφραγίδες, δυσκόλευαν το έργο του.

Ο άντρας που αναζητούσε, πέρασε

δύσκολες στιγμές...

Εναντιώθηκε στη λογοκρισία.

Κυνηγητό, φυλακίσεις, και όλα αυτά για να

μπορούν να έχουν όλοι πρόσβαση στη γνώση.

Υπήρξε φίλος των αλόγων.

Θα τον έβρισκε δίπλα στο παλιό αρχοντικό, πάνω

από τη μηχανή.

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 14- ΓΡΙΦΟΣ ΠΑΡΤΥ

Οι ομάδες έπρεπε να βρουν το Τυπογραφείο ΚΕΙΜΕΝΑ ιδιοκτησίας Φίλιππου Βλάχου. «*Είχε πια νυχτώσει...*» αναφέρεται στο πάρτυ της Παρασκευής το οποίο έγινε βράδυ, όταν και οι πρώτες ομάδες ξεκίνησαν να ψάχνουν το παραδοσιακό ταμπελάκι της Παρασκευής. «*Τα γράμματα και οι σφραγίδες δυσκόλευαν το έργο του...*» είναι σαφής αναφορά ότι πρόκειται για τυπογράφο. «*Υπήρξε φίλος των αλόγων...*» μας δίνει τη βοήθεια ότι ονομαζόταν Φίλιππος. «*Πέρασε δύσκολες στιγμές...*» Κυνηγήθηκε από τη χούντα, λογοκρίθηκε, φυλακίστηκε... «*Για να μπορούν να έχουν όλοι πρόσβαση στη γνώση*», καθώς ο στόχος του Φίλιππου Βλάχου ήταν να προσφέρει στο αναγνωστικό κοινό φθηνό, αλλά καλαίσθητο βιβλίο. Βιβλίο που θα μπορούσε να το αγοράσει ο καθένας. «*Θα τον έβρισκε δίπλα στο παλιό αρχοντικό*», δηλαδή δίπλα στην Οικία Χρονάκη, όπου στεγάζεται ακόμα και σήμερα το τυπογραφείο «Κείμενα», ανενεργό πια. Το αρχείο του τυπογραφείου πλέον βρίσκεται στη Βικελαία Βιβλιοθήκη. Οι ομάδες έβρισκαν ταμπελάκι της ομάδας με τη λέξη **ΚΕΙΜΕΝΑ**.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 15

Ερχόταν από τη Βιάννο.
Με μεγάλες πατουχιές
άφηνε πίσω του το δρόμο.
Στο μυαλό του λέξεις και ιστορίες
που έψαχναν διέξοδο.
Κι αυτός ο βήχας, τον ταλαιπωρούσε μέρες...
Σίγουρα ένα βραστάρι θα βοηθούσε...
Τριν αρχίζει να κατηφορίζει,
τον πήρε το μάτι του.
Κάτι είχε αλλάξει...
Χωρίς βιβλίο τούτη τη φορά,
μα γαλήνιος και πάντα αχέρωχος!

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 15

Ο γρίφος αναφέρεται στο λιοντάρι του Αγ. Μάρκου («γαλήνιος» - γαληνοτάτη) που βρίσκεται στα ενετικά τείχη, απέναντι από το τέρμα της οδού Κονδυλάκη («από τη Βιάννο», «πατουχιές», «λέξεις και ιστορίες»). Οι λέξεις «βήχας» και «βραστάρι» παρέπεμπαν στην περιοχή του Ευκάλυπτου και συγκεκριμένα απέναντι του, καθώς είναι ορατό από τον κεντρικό δρόμο. Το συγκεκριμένο λιοντάρι είναι το μοναδικό στα τείχη του Ηρακλείου που αντί για βιβλίο («χωρίς βιβλίο αυτή τη φορά») κρατάει το οικόσημο του οίκου Mocenigo. Οι ομάδες έπρεπε να βγάλουν μια selfie με φόντο «το λιοντάρι μας».

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 16

Μάτι δεν έκλεισε όλη νύχτα

να σκέφτεται το χρέος του!

«Ως πότε πια θα με βασανίζει...;»

Μα αυτή τη φορά ήταν διαφορετικά!

Έπρεπε να τελειώνει μια για πάντα!

Δευτέρα πρωί πρωί θα αναλάμβανε δράση.

Θα πήγαινε με τη μηχανή, λογικό...

«Τόσες φορές έχω φτάσει στην πηγή και δεν έχω πει νερό».

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 16

Στο γρίφο 16, οι ομάδες έπρεπε να φωτογραφηθούν στην Ανώνυμη κρήνη Κιζίλ Τάμπιας («έχω φτάσει στην πηγή και δεν έχω πει νερό») στον προαύλιο χώρο του Μηχανολογικού («...με τη μηχανή, λογικό»). Παλιότερα, στο κτίριο στεγαζόταν η Β' ΔΟΥ Ηρακλείου («...να σκέφτεται το χρέος του», «Δευτέρα πρωί»), αλλά πλέον έχει αλλάξει η χρήση του («αυτή τη φορά ήταν διαφορετικά»).

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 17

*Δεν κατάφερε ποτέ να ξαναμιλήσει.
Το τρακάρισμά του στον «Ιππόδρομο»,
είχε αποβεί μοιραίο, είπαν.
Και τα βασανιστήρια όμως που υπέστη,
ήταν ανελέητα.
Θυσία για την ελευθερία.
Οι παιδικές φωνές δίνουν ζωντάνια και
αντιστέκονται στη σιωπή του.*

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 17

Ο γρίφος αναφέρεται στον Σπύρο Μουστακλή, Έλληνα στρατιωτικό με αντιδικτατορική δράση που βασανίστηκε άγρια από τη Χούντα («τα βασανιστήρια που υπέστη ήταν ανελέητα»). Κατά τη διάρκεια των βασανιστηρίων, τα χτυπήματα του προκάλεσαν εγκεφαλικό επεισόδιο με αποτέλεσμα να διακομιστεί στο 401 Γ.Σ.Ν.Α., όπου εισήλθε με το ψευδώνυμο "Μιχαηλίδης" και αιτιολογία εισαγωγής «...τρακάρισμα στον Ιππόδρομο». Από τα χτυπήματα προκλήθηκε ολική παράλυση των δεξιών του άνω και κάτω άκρων. Υποβλήθηκε σε φυσικοθεραπείες για την αποκατάστασή του καταφέροντας να περπατήσει, αλλά «δεν κατάφερε ποτέ να ξαναμιλήσει».

Οι κυνηγοί έπρεπε να μεταβούν στο 43ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου («οι παιδικές φωνές δίνουν ζωντάνια»), στο οποίο το 2020 προστέθηκε η επωνυμία «Σπύρος Μουστακλής», στην ομώνυμη οδό στον Ξηροπόταμο. Εκεί έβρισκαν ταμπελάκι που έγραφε **ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ**.

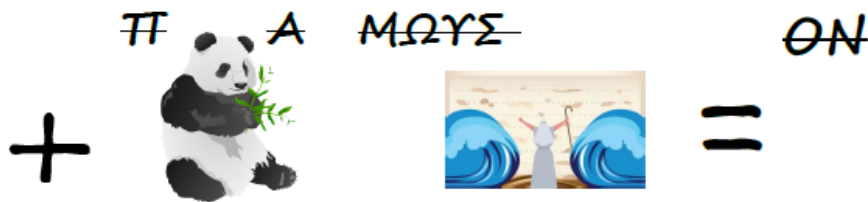

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19° ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 18

Η κατάσταση στα χρυσά νερά, ήταν
πραγματικά πολύ δύσκολη.
Ο ντουκιαντζής όμως από το τεζιάκι του,
έβρισκε πάντα τρόπο να απαλύνει
τον πόνο τους.

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 18

Ο γρίφος αυτός οδηγεί τις ομάδες στο καφενείο του Πίπη με την παλαιότερη ονομασία «Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ»

Οι λέξεις «Χρυσά νερά» αναφέρονται στην περιοχή της Χρυσοπηγής,

«Ο ντουκιαντζής», δηλαδή ο καφετζής και το «τεζιάκι», δηλαδή ο πάγκος του καφενείου σε συνδυασμό με το ρέμπους, η λύση του οποίου ήταν

ΣΥΝ **Φ**ΑΝΤΑ ΜΩΥΣΗΣ ΙΣΘΗ

έστειλαν τις ομάδες στο καφενείο της Χρυσοπηγής όπου υπήρχε ταμπελάκι με τη λέξη **ΜΑΡΟΥΛΑΣ**.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΨΦΟΣ 19

1893

Σουλτάνε μας,

*Στην περιοχή των τάφων, είναι δύσκολο να
επιτύχουμε τον στόχο .*

Οι πτωχοί τοξότες σας

ΛΥΣΕΙΣ ΓΡΙΦΟΥ 19

Η φράση «...στην περιοχή των τάφων» αναφέρεται στην περιοχή του Μασταμπά, καθώς είναι η αραβική ονομασία των πυραμιδοειδών τάφων της αρχαίας Αιγύπτου και ειδικότερα των βαθμιδωτών.

Στην περιοχή πήγαιναν με εντολή του Σουλτάνου οι τοξότες και έκαναν ασκήσεις, προκειμένου να βρίσκονται σε πολεμική ετοιμότητα. Κάποτε ανήγειραν και έναν τεκέ σε μια έκταση 510 πλέθρων και αυτή η τοποθεσία μέχρι τελευταία ακούγονταν ως "ΟΚ Μεϊντάνι", δηλαδή πλατεία τόξων ή τοξοτών. Ο τεκές βρισκόταν στο χώρο ανάμεσα της εκκλησίας της Παναγίτσας Μασταμπά και του Δ' Κρατικού Παιδικού σταθμού που υπάρχουν σήμερα.

Εκεί οι κυνηγοί έβρισκαν μέλη των Φτεροπόδαρων που ζητούσαν από 2 άτομα κάθε ομάδας να παραστήσουν τους τοξότες και να επιτύχουν «δύσκολα» τον στόχο τους! Έπειτα έπαιρναν ένα αναμνηστικό ξύλινο μπρελόκ των Φτεροπόδαρων σε σχήμα στόχου.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 20

*Τόσα χρόνια ήταν εκεί κρυμμένη.
Περνούσαμε καθημερινά
από δίπλα της...
Ερειπωμένη, δίπλα στη θάλασσα.
Τόσο εντυπωσιακή η Παρουσία της!
Ξημέρωνε η Δευτέρα...*

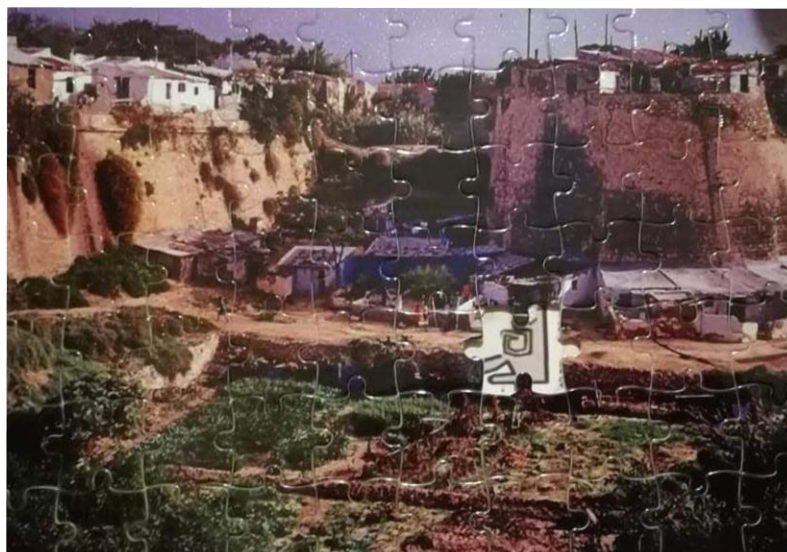
ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 20

Αυτός ο γρίφος αναφέρεται στην Santa Catarina ruinata στο «Μπεντενάκι», όπου αποκαλύφθηκε κατά τη διάρκεια έργων το 2008. Επίσημες καταγραφές για το χώρο δεν υπάρχουν. Η μόνη ιστορική αναφορά σε βενετικά αρχεία, προέρχεται από το 1567 και αναφέρεται σε κάποιο ναό της Santa Catarina ruinata (Αγία Αικατερίνη κατεστραμμένη). Όπως προκύπτει από την ονομασία, ήταν ήδη ένας ερειπωμένος ναός («*κρυμμένη, ερειπωμένη, δίπλα στη θάλασσα...*») για τη χρονολογία κατασκευής του οποίου δεν γνώριζαν τίποτε οι αρχειοθέτες! Οι λέξεις «*Παρουσία*» και «*Δευτέρα*» αναφέρονται στο γρίφο με κεφαλαίο γράμμα, καθώς τμήμα των τοιχογραφιών ανάγεται στο τέλος του 13ου αιώνα και απεικονίζει τη Δευτέρα Παρουσία και το μαρτύριο των κολασμένων. Εκεί οι ομάδες, πάνω στα κάγκελα της περιφραξης του δρόμου, έβρισκαν ένα λουκέτο με το σήμα της ομάδας μας και τη λέξη **ΡΟΥΙΝΑΤΑ**.

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 21

Στο γρίφο 21 δινόταν στην κάθε ομάδα ο παραπάνω χάρτης των τειχών της πόλης μας συνοδευόμενος από ένα πάζλ.

Κάθε ομάδα αφού συμπλήρωνε το πάζλ (που απεικόνιζε την περιοχή της Βίγλας), έβλεπε ότι (εσκεμμένα) έλειπε ένα κομμάτι. Αφού το τοποθετούσε ακριβώς πάνω στο χάρτη, καταλάβαινε ότι το κομμάτι που λείπει αποκαλύπτει την Πύλη Βιτούρι. Στο

σημείο της πύλης, στην περιοχή της Βίγλας, κατεβαίνοντας τα σκαλοπάτια, έβρισκαν οι ομάδες πάνω στο κάγκελο το λουκέτο της ομάδας μας, με τη λέξη **ΒΙΤΟΥΡΙ**.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 22

Ο Σαμ ένιωθε ξαφνικά σαν να βρισκόταν στο
σπίτι του...Τι μπέρδεμα!!!

*«Σαν ποτάμι το αίμα των Ελλήνων έβαφε
κόκκινα τους δρόμους και τα σπίτια.*

Η Επανάσταση όμως θέλει θυσίες.

Κι ένα χέρι βοήθειας από κάποιον φίλο

από τα ξένα, πάντα χρειάζεται.

Ζωγραφισμένος στην καρδιά:

τη δική μας και της πόλης μας.»

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 22

Η λύση του γρίφου 22 βρισκόταν στην περιοχή της Αγίας Τριάδας ή αλλιώς «Κιζίλ Τάμπια», που στα Τούρκικα σημαίνει «Κόκκινο Οχυρό». Η περιοχή πήρε το όνομά της από το χρώμα του αίματος που έβαψε το χρώμα της γειτονιάς, (*«Σαν ποτάμι, το αίμα των Ελλήνων έβαφε κόκκινα τους δρόμους και τα σπίτια»*) κατά την εισβολή των Οθωμανών στο Χάνδακα. *«Ένα χέρι βοήθειας, από κάποιον φίλο από τα ξένα.»* αναφέρεται στον Σάμιουελ Γκρίντλεϊ Χάου (Samuel Howe) που γεννήθηκε στη Βοστώνη, Αμερικανός γιατρός-φιλέλληνας. Σπούδασε Ιατρική στο Χάρβαρντ, αλλά δεν άσκησε το ιατρικό επάγγελμα, καθώς κατέβηκε στην Ελλάδα στις αρχές του 1825 για να συμμετάσχει στην Ελληνική «Επανάσταση». Η «ζωγραφιά» που τον απεικονίζει, βρίσκεται στην ομώνυμη οδό, στην Αγία Τριάδα και δίπλα στον στύλο, υπήρχε το ταμπελάκι της ομάδας μας με τη λέξη **ΓΚΡΙΝΤΛΕΪ**.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 23

*Αν και είχαν περάσει τρία χρόνια,
το χρώμα ήταν ακόμα κόκκινο.
Σαν το αίμα των χριστιανών που
έσφαξαν.*

*Ήθελαν όμως κάτι μόνο δικό τους,
από την αρχή,
για να δοξάσουν το Θεό τους
που επιτέλους τα κατάφεραν.*

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 23

Ο γρίφος 23 αναφέρεται στο Τέμενος της Κατάκτησης (Φετίχ ή Φετιχιέ τζαμί). Οι ομάδες έπρεπε μέσω της αναφοράς στο «κόκκινο χρώμα» να αντιληφθούν πως μιλούσαμε για την περιοχή της Κιζίλ Τάμπιας (κιζίλ = κόκκινο). Το τζαμί αυτό, είναι το μοναδικό το οποίο κτίστηκε «από την αρχή» από τους Οθωμανούς. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, υπήρξε μετατροπή ορθοδόξων εκκλησιών σε τζάμια με την προσθήκη απλώς του μιχράμπι. Η αναφορά στα μόλις τρία χρόνια βοηθούσε τις ομάδες ως προς το έτος ανέγερσης μιας και το Φετιχιέ τζαμί κτίστηκε το 1672, δηλαδή «τρία χρόνια μετά» την κατάκτηση του Χανδακα. Να σημειωθεί πως οι Οθωμανοί κατάφεραν να κατακτήσουν το Χάνδακα μετά από 21 συναπτά έτη πολιορκίας. Στο σημείο, οι ομάδες έβρισκαν ένα ταμπελάκι με τη λέξη **ΦΕΤΙΧ**.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΓΡΙΦΟΣ 24

Ο μίτος είχε αρχίσει να ξετυλίγεται...

Δεν ήταν όμως πολύ κοντά.

Ο Σάμ θα τα κατάφερνε,

ήταν δίχουρος!

Κάποιος θα περίμενε στον Βασιλικό

δρόμο για να τον βοηθήσει.

ΛΥΣΗ ΓΡΙΦΟΥ 24

Στον γρίφο αυτό, οι λέξεις «μίτος», «δεν ήταν πολύ κοντά» (εκτός πόλεως) και «Βασιλικός δρόμος» οδηγούσαν τις ομάδες στον αρχαιολογικό χώρο της Κνωσού, όπου θα τους περίμενε κάποιος για να τους βοηθήσει.

Εκεί έβρισκαν μέλη των Φτεροπόδαρων καθώς και τη φοβερή Ξεναγό της ομάδας μας Ευρυδίκη Βλάσση, η οποία έδειχνε επιτόπου στις ομάδες τον πρώτο «δρόμο» της Ευρώπης, τον Βασιλικό Δρόμο, που οδηγούσε από το Μικρό Ανάκτορο και την πόλη, στη βορειοδυτική γωνία του ανακτόρου, όπου διαμορφώνεται υπαίθριος θεατρικός χώρος.

Εκεί έπαιρναν τον ΠΡΟΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΓΡΙΦΟ.

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΠΡΟΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΓΡΙΦΟΣ

Σιγά-σιγά, το κυνήγι της Έλεν,
έφτανε στο τέλος του.

Τώρα, ο Σαμ θυμόταν αυτά που του έλεγε κατά
τη διάρκεια της πτήσης.

«Να κρατάς ό,τι σου δίνω και μην ξεχνάς ό,τι
βρίσκεις».

Η ώρα όμως είχε περάσει και καθώς βρισκόταν
όλη μέρα στους δρόμους, είχε κουραστεί.

Ευτυχώς είχε στα χέρια του το βοηθητικό χαρτί...

«Μα κύκλοι και αριθμοί μόνο;», σκέφτηκε.

«Τώς θα με βοηθήσουν;»

Όλη μέρα τις μάζευε και ήρθε η ώρα να τις
χρησιμοποιήσει.

Από τη ζάλη του, τα έβλεπε όλα διπλά.

Έπρεπε να συνέλθει γρήγορα!

— — — — —

ΛΥΣΗ ΠΡΟΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΓΡΙΦΟΥ

Οι ομάδες έπαιρναν στα χέρια τους ένα χάρτινο κουτάκι, που περιείχε ένα τυλιγμένο ρυζόχαρτο «το βοηθητικό χαρτί» και τον πρότελευταίο γρίφο.

Για την λύση του, οι ομάδες έπρεπε να ανατρέξουν στο φυλλάδιο του παιχνιδιού μας, όπου δίπλα στο παραδοσιακό Φτεροπόδαρο σταυρόλεξο υπήρχε ένα σταυρόλεξο χωρίς εκφωνήσεις.

Το ρυζόχαρτο είχε πάνω κυκλάκια και αριθμούς, τα οποία ταίριαζαν ακριβώς στη συγκεκριμένη σελίδα και αριθμούσαν το μυστήριο αυτό σταυρόλεξο. «μα κύκλοι και αριθμοί μόνο;»

Οι γρίφοι και οι λύσεις τους-19^ο ΚΚΘ
Το Τζιβαέρι του Μεγάλου Κάστρου
03 Απριλίου 2022

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΓΡΙΦΟΣ

Επιτέλους ο Σαμ, κρατούσε στα χέρια του
το τελικό στοιχείο.

«Τι κουραστική μέρα!», σκέφτηκε.

Τώρα όμως είχε για βοήθεια κάποιους από
τους σημαντικότερους «Κρητικούς».

Μόνο όσοι θα μείνουν ως το τέλος, θα τον
βοηθήσουν να βρει το Τζιβαέρι του.

Έπρεπε, απλώς, να απαντήσει τις ερωτήσεις
τους.

Ή μήπως όχι μόνο αυτό...

Κάτι του είχε ξεφύγει, μάλλον...

ΛΥΣΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΓΡΙΦΟΥ

Στον τελευταίο γρίφο, οι ομάδες έπαιρναν στα χέρια τους ένα ξύλινο μπαούλο.

Ανοίγοντάς το οι ομάδες έβρισκαν 2 πακετάκια με κάρτες Κρητικών προσωπικοτήτων και χαρτιά με ερωτήσεις.

Έπρεπε να τοποθετήσουν τις 44 κάρτες ανά τετράδες με βάση το χρώμα τους, δημιουργώντας 11 σετ.

Και πάλι με βάση το χρώμα έπρεπε να απαντήσουν στις ερωτήσεις των δύο χαρτιών.

- Το 1997 δεν ζούσα.
- Το Αβδού δεν είναι ο τόπος γέννησής μου.
- Δούλεψα για τη Βικελαία αλλά δε γεννήθηκα το 1900.
- Γεννήθηκα στην Κρήτη.
- Δε σπούδασα Ιατρική στη Βιέννη.
- Ήμουν πολιτικός αλλά ποτέ πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Ηρακλείου.
- Δεν έχω ασκήσει ποτέ το επάγγελμα του κρεοπώλη.
- Τα αδέρφια Ορλώφ δεν ήταν «φίλοι» μου.
- Στους Αγίους Τόπους ποτέ μου δεν ειπήγα.
- Το millennium δεν το έζησα.
- Οι «Πέρδικες» δεν είναι έργο μου.
- Δεν πήρα τριάντα δουκάτα από τον Αλέξανδρο Βικτορίου.
- Η Άννα Τσαγκαράκη δεν ήταν μητέρα μου.
- Δεν ήμουν δεξιότεχνος στον κρητικό ταμπουρά
- Το 1948 ήμουν μικρός για να καταταχτώ στην Χωροφυλακή.
- Η μητέρα μου δεν καταγόταν από τον Τσεσμέ.
- Δεν είμαι ο μεγαλύτερος από τους τέσσερις.
- Ο πατέρας μου δεν ήταν Νομάρχης.
- Η «Συβαρίτισσα» δεν ήταν έργο μου.
- Δεν αντιπροσώπευσα τις Ελληνίδες στο Διεθνές Συνέδριο στο Σικάγο.
- Δεν συνεργάστηκα ποτέ με τη Μαρίκα Κοτοπούλη.

- Δεν πέθανα από έλκος στομάχου.
- Το 1890 δεν ήταν το έτος γέννησής μου.
- Τη σύζυγό μου δεν την λένε Βικτωρία Καλοκαιρινού.
- Δεν πέθανα στην «Τριγωνική πλατεία».
- Μητέρα μου δεν είναι η Μαχίρα Κρασάκη.
- Δεν ήμουν διδάκτορας της Χαϊδελβέργης.
- Το 1947 δεν εργαζόμουν ως επιμελητής αρχαιοτήτων Ρόδου.
- Δεν πέθανα το 1992.
- Ο «Μίμος» δεν είναι δικό μου έργο.
- Ο Αθριολίδης δεν πέθανε εξαιτίας μου.
- Η δημιουργία βιοτεχνίας ζυμαρικών δεν είναι στο βιογραφικό μου.
- Το Μαχαρικάρι το έχω μόνο ακουστά.

Απαντώντας σωστά την κάθε ερώτηση, απέκλειαν κάθε φορά κι έναν από τους σημαντικούς «Κρητικούς».

Έτσι, έμενε μόνο ένας από κάθε τετράδα, δηλαδή οι σωστές κάρτες που βοηθούσαν τις ομάδες στη συνέχεια.

Από τις ερωτήσεις στη μία σελίδα οι κάρτες που έμεναν είχαν πίσω τους αριθμούς: 4, 10, 34, 2.

Από την άλλη σελίδα, οι σωστές κάρτες είχαν τους αριθμούς: 2, 6, 6, 10, 22, 30 και 36.

Βρίσκοντας το black light κρυμμένο στο καπάκι του μπαούλου, έβρισκαν την αποκρυπτογράφηση που υπήρχε γραμμένη μέσα στο σεντούκι (A=2, B=4, Γ=6, κοκ), έβρισκαν τα αντίστοιχα γράμματα και με αναγραμματισμό σχηματίζονταν οι λέξεις ΒΕΡΑ-ΑΓΓΕΛΟΣ.

Όταν παντρεύτηκε ο Νίκος Καζαντζάκης με την Ελένη Σαμίου στις 11 Νοεμβρίου 1945 τέλεσαν τον γάμο τους στον Ιερό Ναό του Αγίου Γεωργίου Καρύτση στην Αθήνα, με κουμπάρους τον Άγγελο Σικελιανό και τη γυναίκα του Άννα. Κατά τη διάρκεια της τελετής, συνειδητοποίησαν ότι είχαν ξεχάσει τις βέρες, οπότε αμέσως ο Άγγελος και η Άννα έβγαλαν από τα δάχτυλά τους τις δικές τους και τις πέρασαν στα δάχτυλα του Νίκου και της Ελένης. Γι' αυτό και η βέρα της Ελένης (βέρα της Άννας) έγραφε «Άγγελος».

Στην εσωτερική πλευρά του μπαούλου χρησιμοποιώντας το black light υπήρχε γραμμένη αόρατα η φράση «ΕΛΑ ΝΑ ΜΕ ΒΡΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗ ΛΥΣΗ ΝΑ ΜΟΥ ΠΕΙΣ!»

Μέλη της ομάδας μας, περίμεναν τους κυνηγούς στον προμαχώνα Μαρτινέγκο, όπου βρίσκεται ο τάφος της Ελένης Καζαντζάκη και του Νίκου Καζαντζάκη.

Εκεί επιτέλους ο Σαμ έβρισκε την Έλεν του, της ιστορίας μας και δινόταν η επεξήγηση του τελευταίου γρίφου από τη νικήτρια ομάδα 😊